

IV Zjazd Andragogiczny

tekst wprowadzający

Zapraszamy Państwa serdecznie do udziału w IV Zjeździe Andragogicznym, który tym razem, po Krakowie, Toruniu i Warszawie, obędzie się w Łodzi. Katedra Andragogiki i Gerontologii Społecznej Uniwersytetu Łódzkiego ma zaszczyt zaproponować Państwu uczestnictwo w tym ważnym wydarzeniu naukowym i zarazem święcie polskich andragogów.

W czasach niezwykle intensywnych i, co szczególnie trudne, zaskakujących przemian, jakim podlega współczesna cywilizacja i życie każdego człowieka z osobna, trzeba myśleć o edukacji dorosłych. Namysł nad edukacją dorosłych, jak i w ogóle edukacją, jest konieczny jako część humanistycznego namysłu nad człowiekiem: jego jednostkowym życiem, ziemską egzystencją a nawet kosmicznym umiejscowieniem. Pytania o edukację dorosłych to kluczowe pytania w dobie intensywnych przemian i niepewności. Edukacja dorosłych może bowiem towarzyszyć człowiekowi dorosłemu w czasach wirowania znaczeń, niepewności sensów i cywilizacji „nad przepaścią” czy na „bezdrożu”.

Pytania, które stają przed uczestnikami IV Zjazdu Andragogicznego, są zasadniczo bardzo trudne, ponieważ obok zapytań o samą edukację, są także pytaniami o (zmieniającą się?) istotę człowieka, człowieczeństwa i ludzkiej egzystencji.

Pierwsze z nich, stosunkowo najprostsze, dotyczą **diagnozy współczesnej** edukacji dorosłych:

- Jaka jest współczesna edukacja dorosłych? Na ile realizuje jednostkowe potrzeby dorosłych i społeczne, także globalne oczekiwania?

Te pytania wymagają jednak kontynuacji w odniesieniu do przyszłości, uwzględniając ich **prognostyczno - futurologiczny** kontekst:

- Czy w ogóle edukacja dorosłych będzie dorosłemu jeszcze (w przyszłym i trudnym do przewidzenia świecie) potrzebna? Jeśli tak, jaka edukacja może ułatwić mu życie w trudnych i nieprzewidywalnych czasach?

Wreszcie, rodzą się pytania o charakterze **aksjologiczno – wartościującym**:

- Jaka edukacja dorosłych byłaby w stanie towarzyszyć dorosłemu w czasach niepewności? Jaka edukacja dorosłych pozwoliłaby człowiekowi dorosłemu kreować świat jego życia wypełniony sensem?

Hasło przewodnie IV Zjazdu Andragogicznego sugeruje, że chodzi o edukację dorosłych, która wspiera dorosłych w drodze ku zrównoważonemu rozwojowi. Lecz nie tylko mamy tu na uwadze opracowane przez UNESCO Cele Zrównoważonego Rozwoju 2030 (ang. *Sustainable Development Goals 2030*), w odniesieniu do celu 4, promującego podnoszenie jakości edukacji i zapewnianie możliwości uczenia się przez całe życie. Pragniemy znacznie szerzej i głębiej przyjrzeć się edukacji dorosłych, która miałaby sprostać wyzwaniom czasu.

Niezwykle modna w ostatnich dekadach, także w kręgach polityki europejskiej i światowej, kategoria uczenia się przez całe życie (*ang. lifelong learning*) wymaga rewizji znaczeniowej i praktycznej. Starożytna idea, szczególnie uwypuklona w XVII wieku przez wielkiego czeskiego pedagoga Jana Amosa Komeńskiego, ma służyć bowiem ludziom we współczesnych czasach. Co to znaczy dziś uczyć się przez całe życie? - pytała Hanna Solarczyk-Szwec¹. Jak uczyć się i czego, gdy trzeba, na co wskazywała Zofia Szarota, „antycypować i rozwiązywać problemy „z przyszłości”². Przyszłości, której nie da się przewidzieć. Jak uczyć się przez całe życie, kiedy głównym „nauczycielem” staje się właśnie życie – coraz bardziej nieprzewidywalne i zaskakujące kryzysowymi wydarzeniami.

Stają więc przed uczestnikami Zjazdu liczne i trudne pytania. O uczenie się jako aktywność uczącego się dorosłego podmiotu oraz pytania o charakter i zakres wspierania tego procesu przez innych (nauczycieli dorosłych, którzy nie muszą być dorosłymi, być może nie muszą być nawet ludźmi, jeśli myślimy o sztucznej inteligencji). Pytania o rozwój człowieka dorosłego stymulowany uczeniem się: o jego dynamikę, priorytety i zakresy scalające w jedną całość zróżnicowane ludzkie potrzeby, wybory, doświadczenia i zakresy tożsamości. Wreszcie pytania o narracje, jakie mogą wyjaśniać świat życia, narracje proponowane, wybierane ale i tworzone przez świadomą jednostkę. Wszystkie te pytania łączą się z troskliwym namysłem nad cechami, wartościami i priorytetami człowieka, który potrafiłby „żyć ze zmianą”, przełamywać dychotomie „albo – albo”, wychodzić z chaosu a przy tym doświadczać poczucia radości życia. To pytania o miejsce ludzkiej wyobraźni, wrażliwości, odpowiedzialności i wspólnotowości w procesie uczenia się, które coraz wyraźniej oznacza uczenie się życia i uczenie się z życia. To pytania o edukację dorosłych umiejscowioną w kontekście poszukiwania ludzkiej otwartości poznawczej i refleksyjności, zdolności do opowiadania siebie i świata inaczej, co nie musi znaczyć zupełnie na nowo i od początku. To pytania o edukację dorosłych, która wykracza poza wymiar formalny i zinstytucjonalizowany i być może stanie się wartością i życiową postawą ludzi dorosłych.

W czasach dynamicznych i kryzysowych zmian myślenie o edukacji dorosłych też musi być otwarte. Niech IV Zjazd Andragogiczny stanie się więc platformą twórczej refleksji nad człowiekiem i edukacją dorosłych.

W imieniu organizatorów serdecznie zapraszamy do dyskusji Wszystkich badaczy andragogów zainteresowanych takim namysłem.

Prof. dr hab. Elżbieta Dubas
Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego

¹ H. Solarczyk-Szwec, 2011, Uczyć się przez całe życie: stary paradygmat w nowej szacie, „Studia z Teorii Wychowania”, nr 2 (3).

² Z. Szarota, 2019, Priorytety i funkcje społeczne edukacji w dorosłości – perspektywa Celów Zrównoważonego Rozwoju UNESCO 2020, „E-mentor”, nr 1.